

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalain muuttamisesta. Merkittävimmät muutosesityksen koskevat kuntalain 10 § (kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta), 26-28 § (vaikuttamistoimielimet), 47§ (kunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje), 112 § (kirjanpito) ja 115 § (toimintakertomus). Alla olevassa kunnan lausunnossa on esitetty tiiviisti kunkin pykälän keskeiset muutosehdotukset, sekä Pälkäneen kunnan lausunto ao. lainkohdan osalta.

Pälkäneen kunnan lausunto

10 § kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiovarainministeriön tehtäväksi lisättäisiin kuntien toiminnan ja talouden varautumisen yleinen ohjaus. Ohjaus kattaisiin sekä peruskunnan että kuntakonsernin yleisen toiminnan, hallinnon ja talouden ohjauksen.

Pälkäneen kunnan näkemyksen mukaan muutos on kannatettava ja tarpeellinen. Tällä hetkellä kuntien yleistä varautumista ja varautumisen yhteensovittamista kunnissa ei koordinoi mikään taho, vaan eri sektoriministeriöt ohjaavat kukin oman toimialansa varautumista. Jotta lain kirjaus toteutuu sen tarkoittamalla tavalla, on kuitenkin tärkeää että eri sektoriministeriöt yhteensovittavat kuntiin kohdistuvaa ohjaustaan myös keskenään, jotta vältytään päällekkäiseltä ja pahimmillaan ristiriitaiselta ohjaukselta. Esimerkiksi ympäristö- ja energiasektorilla sekä vesihuollossa on runsaasti keskeistä varautumiseen liittyvää lainsäädäntöä sekä siihen liittyvää ohjausta, joka kunnan tulee huomioida jatkossakin.

Lisäksi Pälkäneen kunta muistuttaa, että valtiovarainministeriön ja kuntien roolit poikkeusolojen varautumisessa yhteensovitetaan valmisteilla olevan valmiuslain kokonaisuudistuksen kanssa.

26-28 § vaikuttamistoimielimet

Vaikuttamistoimielimiä koskeviin pykäliin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan vaikuttamistoimielimien aloiteoikeuteen sovelletaan mitä kuntalain 23 §:ssä säädetään aloiteoikeudesta.

Kuntalain 23 § mukaan mm. kunnan asukkaalla ja kunnassa toimivalla yhteisöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskeviassa asioissa. Näin ollen lisäys ei sinällään tuo neuvostoille uusia oikeuksia, vaan vain täsmentää jo olemassa olevan aloiteoikeuden koskevan elimellisesti myös heitä. Pälkäneen kunta pitää kuitenkin kannatettavana, että yleinen aloiteoikeus osoitetaan selvästi vaikuttamistoimielimille. Tämä alleviivaa vaikuttamistoimielinten roolia oman viiteryhmänsä asioiden puolestapuhujina.

Pälkäneen kunta pitää lisäksi tärkeänä, että kuntien annetaan jatkossakin päättää omassa hallintosäännössään sekä toimintaohjeissaan tarkemmin vaikuttamistoimielinten käytännön työtavoista sekä mahdollisista muista vaikuttamitavoista ja -kanavista.

47 § kunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje

Pykälässä säädetään konserniohjeen vähimmäissisällöstä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 kohta, jonka mukaan konserniohjeessa tulisi jatkossa antaa tarpeelliset määräykset tytäryhteisöjen varautumissuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta kuntakonsernissa.

Pälkäneen kunnan näkemyksen mukaan esitys on kannatettava, sillä se liittyy oleellisesti kunnan varautumisvelvoitteiden tehokkaaseen hoitamiseen. Käytännössä konsernitason varautuminen on jo monin paikoin huomioitu konserniohjeissa. Lisäksi monien kuntayhtiöiden sektorilainsäädäntö ohjaa yhtiöiden varautumista (esimerkiksi energiahuolto ja vesilaitokset). Esitetyn lainkirjauksen toimeenpanossa on tärkeä huomioida, että kunnan konserniohje ei voi olla ristiriidassa sektorilainsäädännön kanssa. Tämä tulisi huomioida lain esitöissä sekä toimeenpanoa koskevissa tulevilla ohjeistuksissa.

112 § kirjanpito

Ehdotetun säännöksen mukaan kunnan tilinpäätöksen laadinnassa ei sovellettaisi kirjanpitolain (1336/1997, jäljempänä KPL) 1 luvun 4 a–c §:ää, 4 luvun 5 §:n 2 eikä 3 momenttia, 5 luvun 2 a, 2 b, 4, 5 b eikä 17 §:ää eikä 7 tai 7 a lukua.

Pälkäneen kunnan näkemyksen mukaan kyseessä on lähinnä tekninen tarkennus, sillä kunnat noudattavat pääosin jo nyt kyseisiä, KILA:n kuntajoaston ohjeisiin sisältyviä käytäntöjä. Poikkeusten kirjaaminen suoraan lakiin selkeyttää käytäntöä entisestään.

Pälkäneen kunta yhtyy kuntaliiton näkemykseen siitä, että lain voimaantulossa ja siirtymäsäännöksissä tulee ottaa selvästi kantaa siihen, mistä alkaen mahdollisia kirjanpitokäytäntöjen muutoksia sovelletaan. Voimassa olevat säännökset mahdollistavat kuntien kirjanpidossa esimerkiksi arvonkorotukset (KPL 5:17 §), tulon kirjaamisen tuloksi valmistusasteen perusteella (KPL 5:4 §) sekä välillisten menojen ja korkomenojen sisällyttämisen investointien hankintamenoon (KPL 4:5 § 2. ja 3. mom.). Mikäli kunta joutuu purkamaan kirjanpitoaan näiden osalta, ei muutoksista pidä aiheutua tarpeetonta taloudellista (kirjanpidollista) vahinkoa.

115 § toimintakertomus

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimintakertomuksessa tulisi esittää arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Pälkäneen kunnan näkemyksen mukaan kyseessä on lähinnä tekninen tarkennus, sillä kuntien toimintakertomuksissa esitetään jo nyt yleisesti kriittisimmät riskit ja epävarmuustekijät. Vaatimuksen kirjaaminen lakiin selkeyttää osaltaan nykykäytäntöä.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 19 §

Valmistelija

Mikko Salmela, hallintojohtaja
p. 050 523 1233, mikko.salmela@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää antaa ylläolevan lausunnon valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön koskien kuntalain muuttamista.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.